

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра державно-правових дисциплін
Заочне відділення

ДИПЛОМНА РОБОТА
магістра
на тему:
«Адвокатська діяльність як особливий вид юридичної діяльності»

Виконав:

студент II курсу, спеціальності
081 «Право»
Рауфі Пантеа

Науковий керівник:

д.ю.н., доцент
МАНЬКО Д. Г.

Рецензент:

к.ю.н., доцент
АТАМАНОВА Н. В.

АНОТАЦІЯ

Рауфі Пантеа. Адвокатська діяльність як особливий вид юридичної діяльності. – На правах рукопису.

Дипломна робота магістра, спеціальність 081 «Право», Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2021 рік.

Дипломна робота магістра присвячена розкриттю сутності адвокатської діяльності як особливого виду юридичної діяльності. Інститут адвокатури є особливим елементом правозахисної системи громадянського суспільства, оскільки багато в чому він визначає соціальне і практичне значення всієї правозахисної системи будь-якого суспільства. Цей інститут виступає як реальний інструмент, за допомогою якого в рамках демократичного суспільства громадяни знаходять реальну можливість щодо захисту своїх прав і свобод людини і громадянина.

Адвокатура, як незалежна публічна організація професійних юристів, покликана брати участь у здійсненні правосуддя і надавати на професійній основі кваліфіковану правову допомогу, виконуючи покладену на неї публічно-правову функцію.

У вступі подана основна мета та завдання дослідження, встановлені предмет та об'єкт дипломної роботи магістра.

Перший розділ «Адвокатура як особливий інститут сучасного суспільства», присвячено аналізу поняття та характерних рис інституту адвокатури в Україні та розкриттю ролі професійної адвокатської етики як стандарту поведінки адвоката.

Другий розділ «Роль і соціальне призначення адвокатської діяльності в системі юридичної діяльності», присвячено дослідженню нормативних та ідеологічних засад організації адвокатської діяльності. Особлива увага приділялася дослідженню базових моделей поведінки адвоката під час виконання ним професійних обов'язків.

Третій розділ «Міжнародно-правові засади адвокатської діяльності» присвячено проведенню порівняльно-правового аналізу основних положень міжнародної регламентації діяльності адвокатури.

У висновках подаються вихідні положення та здобутки, які отримали належне наукове обґрунтування в процесі виконання встановлених у дипломній роботі магістра завдань.

Ключові слова: право, адвокатська діяльність, адвокат, адвокатська етика, юридична діяльність.

SUMMARY

Raufi Pantea. Advocacy as a special type of legal activity. - On the rights of the manuscript.

Master's thesis, specialty 081 "Law", International Humanitarian University, Odessa, 2021.

The master's thesis is devoted to revealing the essence of advocacy as a special type of legal activity. The institute of advocacy is a special element of the human rights system of civil society, as it largely determines the social and practical significance of the entire human rights system of any society. This institution acts as a real tool through which, within a democratic society, citizens find a real opportunity to protect their human and civil rights and freedoms.

The Bar, as an independent public organization of professional lawyers, is called upon to participate in the administration of justice and to provide qualified legal assistance on a professional basis, performing the public-law function entrusted to it.

The introduction presents the main purpose and objectives of the study, established the subject and object of the master's thesis.

The first section "Advocacy as a special institution of modern society" is devoted to the analysis of the concept and characteristics of the institute of advocacy

in Ukraine and the disclosure of the role of professional lawyer ethics as a standard of conduct of a lawyer.

The second section "The role and social purpose of advocacy in the system of legal activity" is devoted to the study of normative and ideological principles of the organization of advocacy. Particular attention was paid to the study of basic patterns of behavior of a lawyer in the performance of his professional duties.

The third section "International legal principles of advocacy" is devoted to a comparative legal analysis of the main provisions of international regulation of the legal profession.

The conclusions present the initial provisions and achievements that have received proper scientific justification in the process of performing the tasks set in the master's thesis.

Key words: law, advocacy, lawyer, lawyer ethics, legal activity.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	2
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. Адвокатура як особливий інститут сучасного суспільства.....	10
1.1. Поняття та характерні риси інституту адвокатури в Україні.....	10
1.2. Професійна адвокатська етика як стандарт поведінки адвоката...23	
РОЗДІЛ 2. Роль і соціальне призначення адвокатської діяльності в системі юридичної діяльності.....	30
2.1. Нормативні та ідеологічні засади організації адвокатської діяльності.....	31
2.2. Базові моделі поведінки адвоката під час виконання ним професійних обов'язків	42
РОЗДІЛ 3. Міжнародно-правові засади адвокатської діяльності...73	
3.1. Порівняльно-правовий аналіз основних положень міжнародної регламентації діяльності адвокатури	73
ВИСНОВОК.....	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	96

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адвокатура України : навч. посіб. / [В. К. Шкарупа, О. В. Філонов, А. М. Титов, Ю. Я. Кінаш] ; за ред. В. К. Шкарупи. 2-ге вид., випр. Київ, 2008. 398 с.
2. Адвокатура України : навч. посіб. : у 2 кн. / за ред. С. Я. Фурси. Київ : Вид. Фурса С. Я : КНТ, 2007. Кн. 1. 940 с.
3. Аналіз проектів законів України про адвокатуру та адвокатську діяльність : [Серії правового аналізу, вересень 2007 р.]. Київ, 2007. 200 с.
4. Аракелян М. Р. Украинская адвокатура: международно-правовые основы деятельности. *Порівняльно-правові дослідження: Українсько-грецький міжнародний наук.-юрид. ж-л.*, 2014, № 1, 2014, № 1. С.123-129.
5. Аракелян М. Р. Институт адвокатуры в правозащитной системе Украины: правовая природа. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»* / ред. кол.: С.В. Ківалов (голов. ред.) та ін.; відп. за вип. В.М. Дрьомін. – Одеса: Юридична література, 2013. С. 20-28.
6. Аракелян М. Р. Международно-правовые основы деятельности украинской адвокатуры *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»* № 27, 2014. С. 149-152.
7. Аракелян М. Р. Институт адвокатуры в правозащитной системе Украины: правовые истоки и содержание. *Евразийский юридический журнал*. 2013. № 12. С. 30-38.
8. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України: дис. д-ра юрид. наук : спец. 12.00.10. Одеса, 2017. 487 с.
9. Бакаянова Н. М. Этические принципы адвокатуры в Украине: монография. Одеса : Юридична література, 2005. 152 с.
10. Бангкокская декларация «Взаимодействие и ответные меры: стратегические союзы в области предупреждения преступности и уголовного правосудия» : принята на 11 Конгр. ООН по предупреждению преступности и уголовному правосудию (Бангкок, Таиланд, 18–25 апр. 2005 г.) // ООН. URL:

http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/bangkok_declaration.shtml

11. Бандурка О. М. Юридична деонтологія : [підруч.] / О. М. Бандурка, О. Ф. Скаун Х. : Вид-во НУВС, 2002. 336 с.

12. Барабаш Т. М. Правова регламентація інституту захисту в кримінально-процесуальному законодавстві України. *Забезпечення прав і свобод людини і громадянина в діяльності органів внутрішніх справ України за сучасних умов* : матеріали наук.-практ. конференції, [м. Київ, 4 груд. 2009 р.]. Харків, 2009. С. 213–215.

13. Ведерніков Ю. А. Юридична деонтологія : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Ю. А. Ведерніков, С. О. Кульбач, А. М. Кучук. Дніпропетровськ : Свідлер А. Л., 2011. 205 с.

14. Вільчик Т. Б. Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльно-правовий аналіз законодавства країн Європейського Союзу та України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.10. Харків, 2016. 488 с.

15. Власов А. Профессиональная деятельность адвоката. *Российская юстиция*. 2001. № 6. С. 30–31.

16. Гловацький І.Ю. Адвокатура зарубіжних країн (Англія. Німеччина. Франція) : навч.–практ. посіб. К. : Атіка, 2007. 588 с.

17. Гусарев С. Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності) : [навч. посіб.] / С. Д. Гусарев, О. Д. Тихомиров 4–те вид. перероб. К. : Знання, 2010. 495 с.

18. Декларация основных принципов правосудия для жертв преступлений и злоупотребления властью : принята Резолюцией 40/34 Генеральной Ассамблеи от 29 ноября 1985 года. *СССР и международное сотрудничество в области прав человека. Документы и материалы*. Москва, 1989. С. 539-570.

19. Енциклопедичний довідник майбутнього адвоката : У 2 ч. / О. Д. Святоцький, Т. Г. Захарченко, С. Ф. Сафулько та ін.; За заг. ред. С. Ф. Сафулька. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. Ч. 1. 616 с.

20. Єлов В.А. Основи адвокатської етики : посіб. викладача / В.А. Єлов; за заг. ред. Н.А. Рудницької. К. : Прецедент, 2010.132 с.
21. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства (Страсбург,1988р.), з поправками від 28 листопада 1988 р., 6 грудня 2002 р., 19 травня 2006 р. // Верховна Рада України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_343
22. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 29. Ст. 367.
23. Карпачова Н. Міжнародні стандарти у галузі прав і свобод людини та проблеми їх реалізації в Україні. *Право України*. 2009. № 4. С. 6-12.
24. Кивалов С. В. Роль Венеціанської комісії в реалізації судової реформи в Україні. *Держава і право у світлі сучасної юридичної думки : зб. наук. пр.* Київ, 2010. С. 171-193.
25. Ключев М. М. Засади державної політики програмування запобігання порушенням прав людини. *Забезпечення прав і свобод людини і громадянина в діяльності органів внутрішніх справ України за сучасних умов : матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Київ, 4 груд. 2009 р.).* Харків, 2009. С. 12-16.
26. Коваленко В., Колб О. Організаційні форми та види діяльності адвокатури в Україні, їх взаємозв'язок з профілактикою злочинів. *Право України*. 2011. № 10. С. 257-262.
27. Компанейцев С. В. Деонтологічні засади діяльності адвоката: поняття, ознаки. *Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка*. 2012. № 3. С. 301–308.
28. Компанейцев С. В. Загальнотеоретична характеристика деонтологічних принципів діяльності адвокатів в Україні. *Наук. вісник Ужгород. нац. ун-ту. Серія : Право*. 2013. № 21. Ч. 1. С. 62–65.
29. Компанейцев С. В. Загальнотеоретична характеристика принципів діяльності адвокатів. *Митна справа*. 2013. № 2 (86). Ч. 2. Кн. 1. С. 434–438.

30. Компанейцев С. В. Особистість адвоката: деонтологічний підхід. Митна справа. 2013. № 1 (83). Ч. 2. Кн. 2. С. 3–6.
31. Компанейцев С. В. Професійний обов'язок як структурний елемент деонтологічних засад діяльності адвоката. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 6. С. 115–118.
32. Крижанівський А. Ф. Правозахисна діяльність адвоката як фактор правопорядку. *Адвокат*. 2007. № 11/12. С. 37-43.
33. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9–13. – Ст. 88.
34. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. комент. / [за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила]. Київ, 2012. 486 с.
35. Лавринович О. Європейська Конвенція з прав людини – надійний дороговказ гуманістичного розвитку України. *Право України*. 2010. № 10. 43-49.
36. Ларин А.М. Уголовно–процессуальный конфликт. *Юридический конфликт*. М., 1994. С. 141–148.
37. Логінова С. М. Адвокатська таємниця: теорія і практика : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.10 / Логінова Світлана Миколаївна – К., 2002 – 183 с.
38. Лоза В. М. Защитительные функции адвокатуры. Адвокат-правозащитник : курс лекций по адвокатуре Украины. Николаев, 2007. 212 с.
39. Лубшев Ю. Ф. Курс адвокатского права : учебник. Москва, 2004. 232 с.
40. Минимальные стандартные правила обращения с заключенными : приняты на первом Конгрессе Организации Объединенных Наций по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями, состоявшемся в Женеве в 1955 году, и одобрены Экономическим и Социальным Советом в его резолюциях 663 С (XXIV) от 31 июля 1957 года и

2076 (LXII) от 13 мая 1977 года. URL:
http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/prison.shtml

41. Минимальные стандартные правила ООН, касающиеся отправления правосудия в отношении несовершеннолетних (Пекинские правила) : приняты Резолюцией 40/33 Генеральной Ассамблеи от 29 ноября 1985 г. URL:

http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/beijing_rules.shtml

42. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права / відп. за вип. С. Головатий. Київ, 1995. 40 с.

43. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р. URL:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042

44. О свободе осуществления профессии адвоката : Рекомендация № Rec (2000) 21, принятая Комитетом министров Совета Европы 25 октября 2000 г. *Адвокат*. 2010. № 11. С. 11–12.

45. Обловацька Н. О. Адвокатура України – інститут громадянського суспільства. *Адвокат*. 2011. № 10. С. 37–40.

46. Основные принципы, касающиеся роли юристов : принятые восьмым Конгрессом ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/role_lawyers.shtml

47. Офіційний сайт Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури України. URL: <https://vkdka.org/>

48. Правила адвокатської етики : затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України від 9 черв. 2017 р. URL:
http://unba.org.ua/assets/uploads/3ae9a115a40b9a5bc04f_file.pdf

49. Прилуцький С. В. Адвокатура як інститут громадянського суспільства в умовах становлення правової держави. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 12. С. 47–55.

50. Принципы защиты психически больных лиц и улучшения психиатрической помощи : приняты Резолюцией 46/119 Генеральной Ассамблеи ООН от 17 декабря 1991 г. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/mental_helth_care.shtml

51. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.

52. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.

53. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01 липня 2010 р. // *Відомості Верховної Ради України – 2010.– № 40. – Ст. 527.*

54. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції : Закон України від 17 липня 1997 р. № 475/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 40. Ст. 263.

55. Про ратифікацію Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права та Міжнародного пакту про громадянські і політичні права : указ Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII від 19 жовтня 1973 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2148-08>

56. Професійні та особисті якості юристів конкретних спеціальностей URL : http://www.pravo.vuzlib.net/book_z953_page_22.html.

57. Рабінович П. М. Знання практики Європейського суду з прав людини як передумова ефективного використання механізму їх захисту в Україні. *Право України*. 2009. № 4. С. 43-50.

58. Савченко А. В. Практика застосування дисциплінарної відповідальності адвокатів в Україні. *Вісник Академії адвокатури України*. 2016. Т. 13, № 1. С. 114–118.

59. Сальвадорская декларация о комплексных стратегиях для ответа на глобальные вызовы: системы предупреждения преступности и уголовного правосудия и их развитие в изменяющемся мире : принята резолюцией 65/230

Генер. Ассамблеї от 21 декаб. 2010 г. // ООН. URL:
http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/salvador_declaration.shtml
1

60. Сафулько С. До питання реалізації світових стандартів адвокатури в українській практиці. *Право України*. 2011. № 10. С. 243-250.

61. Свод принципов защиты всех лиц, подвергаемых задержанию или заключению в какой бы то ни было форме : принят Резолюцией 43/173 Генеральной Ассамблеи ООН 9 декабря 1988 г. URL:
http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/detent.shtml

62. Святоцька В. Практика Європейського суду з прав людини у діяльності українських адвокатів: проблемні аспекти. *Право України*. 2011. № 7. С. 111-121.

63. Святоцький О. Д. Адвокатура України : навч. посіб. К. : Ін Юре, 238 с.

64. Святоцький О.Д. Адвокатура: історія і сучасність / О.Д. Святоцький, В.В. Медведчук. К. : Ін Юре, 1997. 319 с.

65. Синеокий О. В. Адвокатура как институт правовой помощи и защиты : учеб. пособие. Харьков : Право, 2008. 496 с.

66. Скакун О. Ф. Юридична деонтологія : [підруч.] / О. Ф. Скакун. – Харків : Еспада, 2008. 400 с.

67. Сливка С.С. Інформаційна культура юриста : [монограф.]. – Івано-Франківськ : Львівський інститут внутрішніх справ, 1996. 155 с.

68. Таварткіладзе Н. М. Етичні основи діяльності адвоката–захисника : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.10 / Таварткіладзе Нана Мезенівна. О., 2003. 215 с.

69. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / за ред.. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. – 2–е вид., перероб. і допов. К.: Юрінком Інтер, 2008. 688 с.

70. Теорія держави і права: Навч. посіб. / В.М. Субботін, О.В. Філонов, Л.М. Князькова, І.Я. Тодоров. К.: Знання, 2005. 327 с.

71. Теорія держави та права : [підруч.] / Є. О. Гіда, Є. В. Білозьоров, А. М. Завальний та ін.; за заг. ред. Є. О. Гіди. К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2011. 576 с.
72. Устав Организации Объединенных Наций [Сан-Франциско, 26 июня 1945 г.]. *Организация Объединенных Наций* : сб. док. / отв. ред. В. В. Вахрушев. Москва, 1981. С. 143–174.
73. Цивільний процесуальний кодекс України від 16 березня 2004 року // Відомості Верховної Ради України – 2004.– № 40–41. – Ст. 492.
74. Цирфа Г. О. Юридична деонтологія : [навч. посіб. для дистанц. навч.] / Г. О. Цирфа К. : Університет «Україна», 2005. 210 с.
75. Этика адвоката. М. : Юрлитинформ, 2007. 592 с.
76. Юридична деонтологія: Короткий курс лекцій. І. В. Бризгалов. К.: МАУП, 2003. 3–тє вид., стереотип. 48 с.
77. Яновська О. Г. Адвокатура України : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2007. 181 с.
78. The Johannesburg Declaration on the Implementation of the United Nations Principles and Guidelines on Access to Legal Aid in Criminal Justice Systems Johannesburg, South Africa June 24–26, 2014 // ILF: The international legal foundation.– Access mode: <http://theilf.org/wp-content/uploads/2014/07/2014Johannesburg-Declaration-on>
79. Thirteenth United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice Electronic resource] : Doha, 12–19 april 2015 // UNODC: United Nations office on Drugs
80. Weatherill S. Cases and Materials on EU Law. Oxford: University Press, 2006. 728 p.